

تاریخ دریافت مقاله: ۹۴/۱۲/۱۲

تاریخ بررسی مقاله: ۹۵/۰۱/۲۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۹۵/۰۳/۱۶

DOI: 10.22055/jacp.2017.18725.1023

مجله دست‌آوردهای روان‌شناسی بالینی

دانشگاه شهید چمران اهواز، بهار ۱۳۹۵

دوره‌ی دوم، سال ۲، شماره ۱

صص: ۳۴-۱۵

بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی چک لیست تنظیم هیجانی کودکان و نوجوانان

نسرین اسماعیلیان^{۱*}، محسن دهقانی^۲ و صادق فلاح^۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی چک لیست تنظیم هیجانی کودکان و نوجوانان انجام شد. برای این منظور ۲۷۱ دانش‌آموز (۱۲۱ دختر و ۱۵۰ پسر) با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از مدارس شهر تهران انتخاب شدند و به چک لیست تنظیم هیجانی پاسخ دادند. به دلیل برازش نشدن مدل تحلیل عاملی تأییدی، داده‌ها مورد تحلیل عاملی اکتشافی قرار گرفت. نتایج نشان داد که فرم فارسی چک لیست تنظیم هیجانی کودکان و نوجوانان دارای ۲۰ آیتم، و پنج عامل است. اعتبار محتوا با بررسی همبستگی این چک لیست با پرسشنامه‌های اضطراب، خشم و افسردگی کودکان تأیید شد. برای بررسی پایایی چک لیست تنظیم هیجانی نیز از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. نتایج نشان داد که پرسشنامه مذکور از اعتبار و پایایی مطلوبی در جمعیت کودکان و نوجوانان ایرانی برخوردار است و می‌توان از آن به‌عنوان یک ابزار مناسب برای اندازه‌گیری تنظیم هیجانی در پژوهش‌ها استفاده کرد.

کلید واژگان: ساختار عاملی، تنظیم هیجانی، کودکان، نوجوانان

۱. دانشجوی دکتری روان‌شناسی بالینی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

esmailian89@yahoo.com

۲. دانشیار، گروه روان‌شناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

۳. دانشجوی دکتری روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

مقدمه

سال‌ها پژوهش به نقش مهم تنظیم هیجان در سازش با وقایع تنیدگی‌زای زندگی اشاره دارد (گرانفسکی و کرایج^۱، ۲۰۰۶). واژه تنظیم هیجان به اعمالی اطلاق می‌گردد که به منظور تغییر یا تعدیل یک حالت هیجانی به کار گرفته می‌شود. تنظیم هیجانی اغلب برای توصیف فرآیند تعدیل عاطفه منفی به کار گرفته شده است و مستلزم مجموعه‌ای از مهارت‌های ضروری و مهم است که همه افراد برای گذراندن زندگی روزمره خود باید تا حدی آن‌ها را یاد بگیرند. تنظیم هیجانی یک فرآیند محوری برای همه‌ی جنبه‌های عملکرد انسان است و در شیوه‌های مقابله‌ی افراد با تجارب استرس‌زا و نیز تجربه‌ی شادی، نقش اساسی ایفا می‌کند. امروزه تنظیم هیجان به‌عنوان یک موضوع برجسته در علم عاطفه و یک موضوع اصلی و عامه‌پسند در روان‌شناسی رشد درآمده است. علاقه، کاوش و دانش در زمینه‌ی سازه‌های این مفهوم، به سرعت در حال گسترش هستند (روتنبرگ و گراس^۲، ۲۰۰۷؛ ایزنبرگ، چامپیون و ما^۳، ۲۰۰۴). عدم تنظیم هیجانی، با بسیاری از اختلالات روان‌شناختی ارتباط دارد (باچین، گتزک - کاپ و مید^۴، ۲۰۰۶). هیجان‌ات منفی می‌توانند یکی از علل اساسی کژکاری در بین کودکان و نوجوانان باشند (بورگارد، لونسکو و پاکوتی^۵، ۲۰۰۴). در حقیقت هیجانی شدن منفی یکی از مؤلفه‌های اساسی در اختلالات درونی شده و بیرونی شده در دوران کودکی است. کودکان دارای اختلالات درونی شده، غمگینی، افسردگی، اضطراب و ترس شدیدی را تجربه می‌کنند. آن‌ها وقتی که به هر شیوه دیگری، قادر به ارضای نیازهایشان نباشند، دست به برون‌ریزی می‌زنند، نسبت به همکلاسی‌هایشان عصبانیت، ناراحتی و ترس بیشتری دارند، وقتی بزرگتر می‌شوند با هیجان‌ات منفی بیش‌تری روبرو می‌شوند و حتی در طول زمان، سازگاریشان کمتر می‌شود. همین‌طور که بزرگتر می‌شوند، مشکلاتشان در زمینه‌ی هیجانی شدن منفی، بستگی به تجربیات شکست در تنظیم هیجان‌ات دارد (ایزنبرگ و همکاران، ۲۰۰۴). توانایی فرونشانی هیجان‌ات منفی، گرایش یک دانش‌آموز به سوی پرخاشگری، را مشخص می‌سازد (دیویدسون،

-
1. Granefski & Kraaij
 2. Rottenberg & Gross
 3. Eisenberg, Champion, & Ma
 4. Beauchaine, Gatzke-Kopp, & Mead
 5. Beauregard, Levensque, & Paquete

پوتنام و لارسن^۱، (۲۰۰۰). بنابراین مسئولان نیازمند دانش بیشتری در مورد کارایی نسبی راهبردهای خاصی هستند که بتوانند به دانش‌آموزان در تعدیل هیجان‌اتشان آموزش دهند. این دانش فرصتی ایجاد می‌کند تا برنامه‌های خیلی خاص برای کمک به کودکان در سنین مختلف فراهم شود و در این راستا به کودکانی که نسبت به همسالانشان آسیب‌پذیرترند کمک شود و نیز کودکانی که بحران را تجربه کرده‌اند و ممکن است شدیداً عدم تنظیم هیجانی داشته باشند، مورد حمایت قرار گیرند. از آنجایی که شناخت و مطالعه این توانایی، مستلزم داشتن ابزاری قدرتمند و معتبر است لذا طراحی و معرفی ابزاری جهت سنجش مفهوم تنظیم هیجان در کودکان و نوجوانان ضروری به نظر می‌رسد. آدریان، زمان و ویټس^۲ (۲۰۱۱) در یک مقاله مروری نشان دادند که پرسشنامه‌های خودگزارشی به میزان فراوانی بیشتر از سایر ابزارها برای کودکان و نوجوانان مورد استفاده قرار می‌گیرند. با توجه به بررسی‌های پژوهشگر، در ایران تنها یک ابزار برای بررسی تنظیم هیجان در کودکان و نوجوانان مورد استفاده قرار می‌گیرد. پرسشنامه نظم‌جویی شناختی هیجان یک ابزار خودگزارشی است و جملات آن به گونه‌ای طراحی شده‌اند که برای کودکان قابل درک باشد. این پرسشنامه افکار کودک و نوجوان را بعد از مواجهه با یک تجربه منفی یا وقایع آسیب‌زا بررسی می‌کند اما به‌طور مستقیم به ابعاد مختلف هیجان نمی‌پردازد. یکی دیگر از محدودیت‌های پرسشنامه مذکور این است که نسخه والد ندارد لذا بدون حضور کودک و نوجوان نمی‌توان تنظیم هیجان او را از نظر والد مورد بررسی قرار داد. چک لیست تنظیم هیجان کودکان و نوجوانان ابزاری است که محدودیت‌های فوق را ندارد. ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در کشورهای مختلف مورد ارزیابی قرار گرفته و نتایج نشان داده‌اند که این ابزار از پایایی و اعتبار مطلوبی در کشورهای مختلف برخوردار است (ریس^۳ و همکاران، ۲۰۱۶؛ مولینا^۴ و همکاران، ۲۰۱۴). از آنجایی که این چک لیست در ایران مورد استفاده قرار نگرفته است لذا پژوهشگر در صدد بررسی این مسئله برآمد که آیا این ابزار در ایران از پایایی و روایی مطلوبی برخوردار است؟

-
1. Davidson, Putnam, & Larson
 2. Adrian, Zeman, & Veits
 3. Reis
 4. Molina

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه دانش‌آموزان ۱۰ تا ۱۶ ساله شهر تهران بودند که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ در مدارس به تحصیل اشتغال داشتند. در این پژوهش، نمونه‌ای بالغ بر ۱۵۰ دانش‌آموز دختر و ۱۵۰ دانش‌آموز پسر با نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای از مدارس شمال، جنوب، شرق، غرب، و مرکز تهران انتخاب شدند. بدین ترتیب پس از تهیه فهرست کلیه مدارس مناطق ۲۲ گانه شهر تهران، از شمال، جنوب، شرق، غرب، و مرکز تهران تعدادی مدرسه به تصادف انتخاب شدند. در مرحله بعد از بین این مدارس تعدادی کلاس به تصادف انتخاب شدند. دانش‌آموزان هر کلاس، پرسشنامه‌های اضطراب صفت-حالت (اسپیلبرگر، ادوارد، لاسن، مونتوری و پلاتزک^۱، ۱۹۸۳)، خشم صفت-حالت (اسپیلبرگر، ۱۹۸۸)، افسردگی کودکان (کوواکس^۲، ۱۹۹۲)، و چک لیست تنظیم هیجانی را تکمیل کردند.

ابزار پژوهش

سیاهه‌ی اضطراب صفت - حالت اسپیلبرگر برای کودکان (STAIC). این سیاهه در فرم‌های کودکان و بزرگسالان طراحی شده است. سیاهه‌ی اضطراب صفت-حالت کودکان (اسپیلبرگر و همکاران، ۱۹۸۳)، نخستین بار با هدف بررسی اضطراب در کودکان طراحی شد. این سیاهه ۴۰ عبارت دارد. خرده‌مقیاس حالت STAIC، دارای ۲۰ عبارت است که چگونگی احساس کودکان را در مدت زمانی خاص اندازه‌گیری می‌کند. خرده‌مقیاس صفت STAIC نیز ۲۰ عبارت دارد که با استفاده از آن، کودک احساس خود را به‌طور کلی توصیف می‌کند. اسپیلبرگر (۱۹۷۲) اضطراب صفت و اضطراب حالت را از هم تفکیک می‌کند. «اضطراب صفت» اضطراب مزمن و نسبتاً باثباتی است که ربطی به شرایط شخص ندارد. در نتیجه شخص مبتلا به اضطراب صفت، بسیاری از وضعیت‌ها را خطر و تهدید می‌بیند. اما «اضطراب حالت» اضطراب نوسان‌دار و متغیری است که به وضعیت بستگی دارد. مقیاس اضطراب

1. Spielberger, Edwards, Lushene, Montuori, & Platzeck
2. Kovacs

حالت، شدت، احساس تنش، تشویش و نگرانی کودکان را در مدت زمانی خاص ارزیابی می‌کند. در این مقیاس هر عبارت با «من احساس ...» شروع می‌شود و در پی آن اصطلاح‌هایی مانند «نگرانی می‌کنم» و سایر عبارات‌ها می‌آید. کودک باید گزینه‌ی مناسب را که بیانگر احساسات اوست، انتخاب کند، برای مثال «من احساس - نگرانی زیادی دارم / نگرانی دارم / نگرانی ندارم». در مقیاس اضطراب صفت، کودکان باید چگونگی احساسات خود را به‌طور کلی در یک مقیاس سه درجه‌ای مشخص کنند. در هر گزینه فراوانی وقوع رفتارها توصیف شده است. برای مثال در پاسخ به عبارت «من درباره مدرسه نگرانم»، کودک باید یکی از گزینه‌های «بندرت، گاهی و اغلب» را انتخاب کند. کودکان باید برای هر ماده سؤال یکی از سه گزینه را انتخاب کنند که به هر یک از آن‌ها نمره‌هایی از ۱ تا ۳ تعلق می‌گیرد. بنابراین حداکثر نمره در هر خرده‌مقیاس ۶۰ و حداقل آن ۲۰ است. به گزینه‌هایی که بیانگر وجود اضطراب است، نمره‌ی بیشتری تعلق می‌گیرد. بنابراین در این سیاهه، نمره بیشتر بیانگر وجود اضطراب بیشتر است. نمره‌ی کل نیز از جمع کل ماده سؤال‌ها به‌دست می‌آید. در صورتی که آزمودنی به سه یا بیش از سه ماده سؤال پاسخ نداده باشد، روایی پرسشنامه زیر سؤال می‌رود. این سیاهه از سوی کودکان به صورت گروهی یا انفرادی تکمیل می‌شود. مدت زمان تکمیل ابزار برای کودکان ۱۰ سال به بالا حدود ۲۰ دقیقه است، کودکان کم‌سن‌تر به مدت زمان بیش‌تری نیاز دارند. همسانی درونی این ابزار بسیار خوب گزارش شده است (۰/۹۵ تا ۰/۸۶ α). نتایج حاصل از بازآزمایی این سیاهه گویای این است که همبستگی میان دو اجرا بین ۰/۷۰ تا ۰/۷۷ است (اسپیلبرگر و همکاران، ۱۹۸۳). به‌منظور بررسی روایی همزمان، همبستگی آن با مقیاس اضطراب آشکار کودکان و مقیاس اضطراب عمومی کودکان مورد بررسی قرار گرفته و به‌ترتیب ۰/۷۵ و ۰/۶۳ گزارش شده است (اسپیلبرگر و همکاران، ۱۹۸۳). زمانی‌اصل (۱۳۷۷)، روایی STAIC را در ایران با روش بازآزمایی در اضطراب حالت، ۰/۶۵ (برای دختران) و ۰/۶۸ (برای پسران) و در اضطراب صفت، ۰/۷۳ (برای دختران) و ۰/۸۰ (برای پسران) گزارش کرده است. معنادار میان میانگین نمره‌های افرادی که توسط روان‌شناس، دارای اختلال اضطرابی و افرادی که بهنجار تشخیص داده شده بودند، به‌عنوان شاخصی از روایی STAIC گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس اضطراب صفت ۰/۷۶ و برای خرده

مقیاس اضطراب حالت ۰/۸۶ به‌دست آمده است.

سیاهه افسردگی کودک (CDI). سیاهه افسردگی کودکان توسط کوواکس (۱۹۷۷) برای ارزیابی افسردگی کودکان تهیه شد و یکی از معمول‌ترین ابزارهایی است که در پژوهش‌های وسیعی جهت سنجش افسردگی کودکان و نوجوانان مورد استفاده قرار می‌گیرد (بندورا، باربارانلی، کاپرارا و پاستورلی^۱، ۱۹۹۶؛ بندورا، ۱۹۹۹؛ موریس، اسچمیدت، لامبریچس و مسترز^۲، ۲۰۰۱؛ موریس، ۲۰۰۲). این سیاهه یک مقیاس خودگزارشی ۲۷ ماده‌ای است. کودکان باید برای هر ماده سؤال، یکی از سه گزینه را انتخاب کنند که به هریک از آن‌ها نمره‌هایی از صفر تا ۲ تعلق می‌گیرد. دامنه‌ی نمرات از ۰ تا ۵۴ است. این سیاهه برای کودکان و نوجوانان ۷ تا ۱۸ سال طراحی شده، در مقایسه با سایر آزمون‌های افسردگی کودکان نیازمند کم‌ترین سواد خواندن است و نشانه‌های افسردگی را در قالب پنج خرده مقیاس خلق پایین، عزت‌نفس پایین، ناکارآمدی، فقدان لذت و مشکلات بین فردی می‌سنجد. نمره‌ی کل از جمع کل ماده سؤال‌ها به‌دست می‌آید. این آزمون، کودکان و نوجوانان مبتلا به افسردگی اساسی و افسرده‌خویی را از سایر شرایط بالینی و کودکان بهنجار افتراق می‌دهد. این مقیاس به تغییرات افسردگی در طول زمان حساس بوده و ابزار قابل قبولی جهت سنجش شدت افسردگی می‌باشد. این سیاهه دارای ثبات درونی، پایایی بازآزمایی و روایی همگرایی خوبی است (کوواکس، ۱۹۹۲). ثبات درونی آن ۰/۹۱ گزارش شده است. بندورا و همکاران (۱۹۹۶) ضریب پایایی آن را ۰/۸۶ گزارش می‌دهند. در پژوهشی کاپرارا^۳ و همکاران (۱۹۹۹) CDI را با سنجش خلق افسرده توسط معلمان و همسالان مقایسه کرد. آلفای کرونباخ برای دو مقیاس ۰/۸۸ و ۰/۸۶ به‌دست آمد و ضریب پایایی ۰/۸۸ و ۰/۹۲ گزارش شد. طهماسیان (۱۳۸۴) این پرسشنامه را بر روی جمعیت دانش‌آموز ایرانی اجرا کرد. پایایی آزمون از طریق آزمون - بازآزمون ۰/۸۳ محاسبه گردید. ثبات درونی آن نیز با آلفای کرونباخ ۰/۶۴ محاسبه شد. همچنین برای ارزیابی روایی محتوایی آزمون، همبستگی این آزمون با آزمون موازی آن سیاهه افسردگی بک نسخه دوم در ۴۳ دانش‌آموز بهنجار مقطع دبیرستان، ۰/۵۶ محاسبه گردید که در سطح ۰/۰۱ معنادار است.

1. Bandura, Barbaranelli, Caprara, & Pastorelli
2. Muris, Schmidt, Lambrichs, & Meesters
3. Caprara

همبستگی این آزمون با آزمون افسردگی بک نسخه دوم، در جامعه بالینی در ۲۰ نفر نوجوان که از طرف روانشناس یا روانپزشک تشخیص افسردگی داشتند نیز $0/68$ محاسبه گردید که در سطح $0/01$ معنادار است.

پرسشنامه بیان صفت و حالت خشم (STAXI). چارلز، دی و اسپیلبرگر نسخه اولیه پرسشنامه بیان صفت و حالت خشم را که مشتمل بر ۴۴ ماده بود، در سال ۱۹۸۸ معرفی نمود. پژوهش برای تدوین شکل تجدید نظر شده پرسشنامه از سال ۱۹۹۳ آغاز شد و نسخه جدید با علامت اختصاری STAXI-2 و مشتمل بر ۵۷ ماده در سال ۱۹۹۹ انتشار یافت. این پرسشنامه شامل ۳ خرده‌مقیاس کلی است که در پژوهش حاضر از دو خرده‌مقیاس صفت خشم و حالت خشم آن استفاده شد. آزمودنی‌ها به هنگام پاسخ دادن به پرسشنامه، وضع خود را بر روی یک طیف ۴ درجه‌ای، از تقریباً هرگز (۱) تا تقریباً همیشه (۴)، درجه‌بندی می‌کنند و بدین‌وسیله شدت احساسات خشم خود را در یک زمان معین و نیز فراوانی تجربه، بیان، سرکوب یا کنترل خشم خودشان را اندازه‌گیری می‌کنند. این پرسشنامه توسط اسپیلبرگر و همکاران در سال‌های ۱۹۸۸ و ۱۹۹۶ بر روی ۱۶۴۴ نفر بزرگسال عادی و ۲۷۶ نفر بیمار روانپزشکی اجرا شد و نتایج آن در راهنمای عملی آن (اسپیلبرگر، ۱۹۹۹) گزارش شده است. نتایج نشان می‌دهد ضریب آلفا برای مقیاس‌های ناظر بر حالت خشم و صفت خشم برابر $0/84$ یا بالاتر بوده است. بنابراین ضریب آلفای کرونباخ به‌عنوان اندازه‌های همسانی درونی رضایت‌بخش بوده است. نویدی (۱۳۸۵) این پرسشنامه را بر روی ۱۷۰ نفر دانش‌آموز اجرا کرد. نتایج نشان می‌دهد ضرایب آلفای کرونباخ برای مقیاس حالت خشم، صفت خشم و کنترل خشم به‌ترتیب برابر $0/88$ و $0/85$ و $0/71$ بود. می‌توان نتیجه گرفت که مقیاس‌های این پرسشنامه از پایایی کافی برخوردار است. او پرسشنامه STAXI-2 را به همراه پرسشنامه‌های سازگاری و سلامت عمومی (GHQ) بر روی ۱۷۰ نفر دانش‌آموز پسر دوره متوسطه نیز اجرا کرد. نتایج تحلیل نشان داد که همبستگی اندازه‌های مقیاس‌های حالت، صفت و کنترل خشم پرسشنامه STAXI-2 با اندازه‌های مربوط به ناسازگاری و نیز اندازه‌های مربوط به نشانه‌های اختلال در سلامت عمومی، مثبت و معنادار است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های صفت خشم و حالت خشم به ترتیب $0/89$ و $0/93$ به‌دست آمد.

چک لیست تنظیم هیجانی (فرم کودک و نوجوان). چک لیست تنظیم هیجانی یک مقیاس خودگزارشی ۲۴ آیتمی است که هم آیتم‌های مثبت و هم آیتم‌های منفی دارد و توسط شیلد و کیکتی^۱ (۱۹۹۸) ساخته شده است. این آیتم‌ها، به بررسی هسته‌ی اصلی تنظیم هیجان و هیجان‌پذیری اختصاص دارند، از جمله شایستگی عاطفی، توان عاطفی، انعطاف‌پذیری، شدت و تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی. هر آیتم شامل یک مقیاس لیکرت ۴ درجه‌ای است که از ۱ (تقریباً همیشه) تا ۴ (هرگز) درجه‌بندی شده است. در اصل این مقیاس برای ارزیابی تنظیم هیجانی کودکان طراحی شده است و دارای آیتم‌هایی است که نشان‌دهنده‌ی بی‌ثباتی خلق، عدم انعطاف‌پذیری و عاطفه‌ی منفی نامنظم است (شیلد و کیکتی، ۱۹۹۷).

روش اجرا

در ابتدا نسخه انگلیسی چک لیست تنظیم هیجانی توسط پژوهشگر و یکی از اساتید روانشناسی بالینی مسلط به زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد. نسخه فارسی ترجمه شده، مجدداً به انگلیسی برگردانده شد. سپس دو نسخه انگلیسی و نسخه ترجمه برگردان شده مقایسه شدند. پس از رفع اشکالات موجود، از پنج متخصص روان‌شناسی خواسته شد روایی محتوایی پرسشنامه را بررسی کنند. بعد از انجام اصلاحات لازم و تهیه نسخه نهایی، پرسشنامه برای تکمیل در اختیار نمونه پژوهش قرار گرفت. برای اجرای اخلاق، محرمانه بودن پاسخ‌ها در بالای پرسشنامه قید گردید.

یافته‌ها

پس از اجرای پرسشنامه بر روی ۱۲۱ دانش‌آموز دختر و ۱۵۰ دانش‌آموز پسر با میانگین سنی $13/57$ ($SD=0/58$) که همگی در مدارس شهر تهران به تحصیل اشتغال داشتند، تحلیل‌های آماری بر روی داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها انجام گرفت. نخستین گام در جهت اجرای تحلیل عاملی بر روی مجموعه‌ای از ماده‌ها، اجرای تست KMO و بارتلت است. بدین ترتیب که اگر آزمون‌های بارتلت و KMO به ترتیب معنادار و غیرمعنادار باشند، شروط لازم

1. Shields & Cicchetti

برای کفایت نمونه و اجرای تحلیل عاملی مهیا است. آزمون بارتلت با درجه آزادی ۲۷۶ در سطح $P < 0/0001$ معنادار، و آزمون KMO معادل ۰/۷۲۱ به دست آمد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند. ۲۴ ماده چک لیست تنظیم هیجان با روش تحلیل مؤلفه اصلی مورد بررسی قرار گرفت. در این تحلیل نقطه برش ۰/۴۲ انتخاب شد. بدین ترتیب شش عامل حاصل شد، اما از آنجایی که آخرین ارزش آیگن مقدار قابل توجهی به واریانس اضافه نکرد و همچنین نمودار اسکری از آن دفاع ننمود، راه حل پنج عاملی مورد آزمون قرار گرفت. همان‌طور که جدول ۱ نشان می‌دهد پنج عامل موجود با ارزش آیگن بالای ۱ در مجموع قادر به توجیه ۴۳ درصد واریانس هستند.

جدول ۱. مجموع واریانس توجیه شده در پنج عامل چک لیست تنظیم هیجانی

شاخص‌ها						مؤلفه‌ها
ارزش‌های آیگن			مجموع‌های چرخشی مجذور بارها			
تراکم	درصد	مجموع	تراکم	درصد	مجموع	
درصدی	واریانس		درصدی	واریانس		
۱۵/۲	۱۵/۲	۳/۶۵	۱۲/۹۴	۱۲/۹۴	۳/۰۱	بی‌ثباتی هیجانی
۲۳/۹	۸/۷	۲/۰۷	۲۱/۶۶	۸/۷۲	۲/۰۹	خودآگاهی در ابراز هیجان‌ات
۳۱/۵۶	۷/۷۵	۱/۸۶	۲۹/۸۳	۸/۱۶	۱/۹۶	تناسب موقعیتی ابراز هیجان
۳۷/۷۲	۶/۱۷	۱/۴۸	۳۶/۹۲	۷/۰۹	۱/۷	کنترل و مدیریت هیجان‌ات
۴۲/۹۸	۵/۲۶	۱/۲۶	۴۲/۹۸	۶/۰۶	۱/۴۶	انعطاف‌پذیری هیجانی

ماتریس چرخشی با روش واریماکس مؤلفه‌ها در جدول ۲ نشان داده شده است. در اینجا به دلیل داشتن بارهای مضاعف در برخی ماده‌ها، نقطه برش از ۳۰ به ۴۰ افزایش داده شد تا عوامل با بارهای مضاعف حذف شوند و این مشکل رفع گردد. تحلیل عاملی نشان داد که سه آیت ۱۶، ۱۹، ۲۲ روی دو عامل بارگذاری می‌شوند بنابراین به دلیل بارهای مضاعف حذف شدند. آیت ۲۱ هم روی هیچ عاملی بارگذاری نشد لذا حذف گردید. در نهایت ۲۰ آیت از ۲۴ آیت باقی ماند. آیت ۱۸ دارای نمره‌گذاری معکوس است.

جدول ۲. ماتریس مؤلفه چرخشی برای چک لیست تنظیم هیجانی

آیتم	۱	۲	۳	۴	۵
۸- راحت عصبانی می‌شوم.	۰/۶۸				
۱۳- آماده طغیان‌های هیجانی یا هیجان‌زدگی بیش از حد هستم.	۰/۶۸				
۲- خیلی سریع خلقم مثبت یا منفی می‌شود.	۰/۶۳				
۶- راحت دچار احساس ناکامی می‌شوم.	۰/۵۸				
۲۳- در پاسخ به خصومت، پرخاشگری یا اعمال آزار دهنده دوستان و همسالان، هیجانات منفی (خشم، ترس، ناکامی و ناراحتی) نشان می‌دهم.	۰/۴۹				
۲۰- واکنش‌های آنی نشان می‌دهم.	۰/۴۹				
۱- بچه شادی هستم.	۰/۶۶				
۵- به دیگران می‌چسبم.	۰/۵۲				
۱۵- وقتی احساس بدی دارم، خشمگین می‌شوم، دیوانه می‌شوم، می‌ترسم یا هراسناک هستم می‌توانم نشان دهم.	۰/۵۱				
۱۸- احساس و هیجان نشان نمی‌دهم، حرفم را نمی‌زنم، انگار نیستم یا به لحاظ هیجانی به چشم دیگران نمی‌آیم.	-۰/۵۰				
۳- غمگین و بی‌حوصله هستم.	۰/۴۱				

ادامه جدول ۲. ماتریس مؤلفه چرخشی برای چک لیست تنظیم هیجانی

آیتم	۱	۲	۳	۴	۵
۱۰- از ناراحتی دیگران خوشحال می‌شوم (برای مثال وقتی کسی آسیب می‌بیند یا تنبیه می‌شود، می‌خندم یا از مسخره کردن دیگران لذت می‌برم).			۰/۶		
۲۴- وقتی تلاش می‌کنم که دیگران را وارد فعالیت‌ها کنم، هیجان‌ات منفی نشان می‌دهم.			۰/۶		
۱۲- وقتی تلاش می‌کنم دیگران را وارد فعالیت‌هایی کنم خیلی هیجان‌زده و خروشان هستم.			۰/۵۹		
۹- می‌توانم هیجان‌اتم را کنترل کنم. بی دلیل هیجان‌زده نمی‌شوم یا از شدت هیجان اشک در چشمانم جمع نمی‌شود.			۰/۷۳		
۴- می‌توانم سریعاً از حالت عصبانیت یا پریشانی در بیایم. معمولاً بعد از اتفاقات پریشان‌کننده کج خلقی‌ام خیلی طول نمی‌کشد.			۰/۷۳		
۱۱- در برابر محدودیت‌هایی که دیگران برایم ایجاد می‌کنند خشمگینانه پاسخ نمی‌دهم.			۰/۵۲		
۱۷- راحت از یک کار به کار دیگر روی می‌آورم. وقتی بالاجبار باید به کار دیگر بپردازم دچار خشم، عصبانیت یا نگرانی بیش از حد نمی‌شوم.			۰/۶۹		
۱۴- معمولاً به شوخی‌ها و حرف‌های دوستانه یا معمولی دیگران منفی پاسخ نمی‌دهم (برای مثال با لحنی خشمگین یا همراه با ترس با دوستانم حرف نمی‌زنم).			۰/۴۲		
۷- می‌توانم رسیدن به نیازهای خود را به تأخیر بیندازم و منتظر بمانم تا به خواسته‌ام برسم.			۰/۴۱		

با بررسی محتوای عوامل با نظر سه متخصص دیگر، عامل اول «بی‌ثباتی هیجانی» نامیده شد. این عامل حاوی شش آیتم است که با مفاهیم بی‌ثباتی هیجانی و نشان دادن سریع هیجانات منفی مرتبط هستند (۲، ۶، ۸، ۱۳، ۲۰، ۲۳). عامل دوم به دلیل محتوای آن که عبارت است آگاهی از حالات بدنی، هیجانات مثبت و منفی و بیان و ابراز آن‌ها، «خودآگاهی و ابراز هیجانات» نامیده شده است. این عامل حاوی پنج آیتم است (۱، ۳، ۵، ۱۵ و ۱۸). عامل سوم با سه آیتم ۱۰، ۱۲ و ۲۴، «عدم تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی» نام گرفت چرا که بر مبنای محتوای آیتم‌ها فرد از هیجانات خود متناسب با موقعیت استفاده نمی‌کند. عامل چهارم با سه آیتم (۴، ۹، ۱۱) «کنترل و مدیریت هیجانات منفی» نام گرفت. آیتم‌های شماره ۷، ۱۴ و ۱۷ نیز عامل پنجم را تشکیل دادند. این عامل بر حسب محتوای آن «انعطاف‌پذیری هیجانی» نام گرفت. درنهایت در پژوهش حاضر بعد از به دست آمدن آیتم‌های موجود در هر خرده‌مقیاس، ضرایب آلفای کرونباخ برای هر یک از خرده‌مقیاس‌های بی‌ثباتی هیجانی و هیجان‌پذیری منفی، خودآگاهی و ابراز هیجانات، عدم تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی، کنترل و مدیریت هیجانات منفی، انعطاف‌پذیری هیجانی و نمره کل تنظیم هیجانی محاسبه شد که به ترتیب عبارت‌اند از: ۰/۸، ۰/۹۳، ۰/۸۷، ۰/۸۱، ۰/۸۴ و ۰/۸۶. مقادیر مذکور نشان‌دهنده پایایی بسیار خوب این پرسشنامه در جمعیت غیر بالینی جامعه نوجوانان ایران است. برای محاسبه همسانی درونی این پرسشنامه از روش همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با کل پرسشنامه استفاده شد. نتایج این همبستگی‌ها در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۳. همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با نمره کل سیاهه تنظیم هیجانی

نمره کل تنظیم هیجانی		مؤلفه‌ها
معناداری	ضریب همبستگی	
۰/۰۰۰۱	۰/۷۸**	بی‌ثباتی هیجانی
۰/۰۰۰۱	۰/۶۴**	خودآگاهی در ابراز هیجانات
۰/۰۰۰۱	۰/۶۸**	تناسب موقعیتی ابراز هیجان
۰/۰۰۰۱	۰/۶۱**	کنترل و مدیریت هیجانات
۰/۰۰۰۱	۰/۷۱**	انعطاف‌پذیری هیجانی

همان‌طور که در جدول ۳ نشان داده شده است، هر پنج عامل، همبستگی معناداری با نمره کل پرسشنامه تنظیم هیجانی دارند که نشان دهنده همسانی درونی بالای این پرسشنامه است. جهت بررسی اعتبار همگرا و واگرای پرسشنامه تنظیم هیجان کودکان و نوجوانان، همبستگی موجود بین خرده مقیاس‌های این پرسشنامه و پرسشنامه‌های اضطراب، افسردگی، و خشم بررسی شد که نتایج آن در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۴: همبستگی خرده‌مقیاس‌های چک لیست تنظیم هیجانی با پرسشنامه‌های اضطراب، افسردگی و خشم

مؤلفه‌ها	اضطراب، افسردگی، خشم			
	اضطراب صفت	اضطراب حالت	خشم صفت	خشم حالت
بی‌ثباتی هیجانی	۰/۱۱۸**	۰/۱۵۷**	۰/۱۴*	۰/۲۸**
خودآگاهی در ابراز هیجانان	۰/۲۳۹**	۰/۱۶۹**	-۰/۱۵۸**	-۰/۱۶۸**
تناسب موقعیتی ابراز هیجان	۰/۱۳۵*	۰/۱۶۷**	۰/۱۸۶**	۰/۲۰۱**
کنترل و مدیریت هیجانان	-۰/۱۶۲**	-۰/۱۵۴**	-۰/۲۳۲**	-۰/۲۳۴**
انعطاف‌پذیری هیجانی	-۰/۱۷۷**	-۰/۱۴۲*	-۰/۱۳۲*	-۰/۱۴۳**

نتایج موجود در جدول ۴ نشان می‌دهد که همه خرده مقیاس‌های چک لیست تنظیم هیجانی همبستگی معناداری با صفت و حالت اضطراب، صفت و حالت خشم و افسردگی دارند. این همبستگی‌های معنادار نشان‌دهنده اعتبار همگرا و واگرای مطلوب پرسشنامه است. در نهایت برای مقایسه دو گروه دختر و پسر شرکت‌کننده در این پژوهش از آزمون t برای گروه‌های مستقل استفاده شد که نتایج آن در جدول ۵ آمده است.

نتایج موجود در جدول ۵ نشان داد که در خرده مقیاس‌های بی‌ثباتی هیجانی و هیجان‌پذیری منفی ($p=۰/۰۱$ و $t=۲/۵۷$)، خودآگاهی و ابراز هیجانان ($p=۰/۰۱۲$ و $t=۲/۵۴$)، و عدم تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی ($p=۰/۰۰۴$ و $t=۲/۹۱$)، بین دختران و پسران تفاوت

معناداری وجود دارد. میانگین خرده مقیاس‌های بی‌ثباتی هیجانی و هیجان‌پذیری منفی و خودآگاهی و ابراز هیجانات در دختران بیشتر از پسران، و میانگین عدم تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی در پسران بیشتر از دختران بود.

جدول ۵. مقایسه نمره کل چک لیست تنظیم هیجانی و ابعاد آن در دو جنس دختر و پسر

مؤلفه‌ها	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	میانگین‌ها	
					درجه آزادی	معناداری
بی‌ثباتی هیجانی	دختر	۱۲۱	۱۳/۹۱	۳/۷۸	۲/۵۷	۰/۰۱
	پسر	۱۵۰	۱۲/۸	۲/۲۹		
خودآگاهی در ابراز هیجانات	دختر	۱۲۱	۱۶/۸	۲/۲۳	۲/۵۴	۰/۰۱
	پسر	۱۵۰	۱۶/۱	۲/۴۵		
تناسب موقعیتی ابراز هیجان	دختر	۱۲۱	۶/۶۳	۲/۱۳	۲/۹۱	۰/۰۰۴
	پسر	۱۵۰	۷/۳۵	۱/۹۴		
کنترل و مدیریت هیجانات	دختر	۱۲۱	۶/۱۷	۱/۹۱	۲/۸۸	۰/۴
	پسر	۱۵۰	۶/۳۵	۱/۷۳		
انعطاف‌پذیری هیجانی	دختر	۱۲۱	۶/۹۲	۲/۰۷	۰/۸۴	۰/۴۸
	پسر	۱۵۰	۷/۰۸	۱/۷		
نمره کل	دختر	۱۲۱	۵۰/۴۵	۶/۷۹	۰/۷۱	۰/۳۶
	پسر	۱۵۰	۴۹/۶۸	۶/۹		

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، اعتباریابی و بررسی ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی چک لیست تنظیم هیجانی کودکان در نوجوانان ایرانی بود. یافته‌های به‌دست آمده از تحلیل عاملی

اکتشافی نشان داد که تنها یک آیت‌م چک لیست تنظیم هیجانی کودکان به میزان کافی روی عامل‌ها بارگذاری نشدند، لذا حذف گردیدند و ۲۳ آیت‌م باقی‌مانده روی پنج عامل بی‌ثباتی هیجانی، خودآگاهی و ابراز هیجانات، عدم تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی، کنترل و مدیریت هیجانات منفی و انعطاف‌پذیری هیجانی بارگذاری شدند. در پژوهش شیلد و کیکتی (۱۹۹۸) از تحلیل عاملی این پرسشنامه، دو عامل تنظیم هیجان و هیجان‌پذیری به‌دست آمد که دارای چهار زیرمقیاس شایستگی عاطفی، توان عاطفی، انعطاف‌پذیری، شدت و تناسب موقعیتی تظاهرات هیجانی هستند. همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که چک لیست تنظیم هیجانی از همسانی درونی، اعتبار همگرا و واگرایی مطلوبی برخوردار است. این یافته با پژوهش‌های گارنفسکی، بون^۱ و کرایج، ۲۰۰۳؛ گارنفسکی، کرایج و اسپینهاون^۲، ۲۰۰۱؛ کرایج، پرایبوم^۳، گارنفسکی، ۲۰۰۲؛ همسو است. هایز و فلدمن^۴ (۲۰۰۴) معتقدند که هیجانات می‌توانند به وسیله اجتناب و یا با درگیری بیش از حد تنظیم شوند. اجتناب از تجارب کنونی می‌تواند شامل سوگیری انتخابی اطلاعات، تحریف‌های شناختی، ناپایداری هیجانی، انحراف توجه یا عدم درگیری باشد. درگیری بیش از حد نیز دربرگیرنده‌ی نشخوار، نگرانی مزمن، وسواس‌ها، امیال قوی یا رفتارهای اجباری است. هر دو این راهکارهای تنظیم هیجان، نیازمند انحراف توجه از تجارب زمان حال به طرف تجارب مبتنی بر خاطرات گذشته یا پیشگویی‌های مبتنی بر آینده است. تفکر مبتنی بر گذشته ویژگی خلق افسرده است (مثل احساس گناه، شرم، خودسرنشی) درحالی‌که تفکر مبتنی بر آینده با خلق اضطرابی مرتبط است (مثل نگرانی‌های وسواس‌گونه، شکست‌های پیشگویانه و نتایج فاجعه‌آمیز). بنابراین می‌توان گفت که افسردگی، یک اختلال اساسی ناشی از عدم تنظیم هیجانی است که از ناتوانی در تعدیل عواطف مثبت و منفی نشأت می‌گیرد. همچنین پژوهشگران معتقدند که عدم توانایی در تنظیم هیجاناتی که اغلب با دوره نوجوانی همراه هستند باعث شکل‌گیری اضطراب، و گرفتار شدن در دور معیوب ناتوانی در تنظیم هیجان می‌گردند، و بر عملکرد نوجوانان اثر می‌گذارند. بنابراین

-
1. Boon
 2. Spinhoven
 3. Pruyboom
 4. Hayes & Feldman

شناسایی اجتناب و یا درگیری بیش از حد با افکار و هیجانات ناراحت‌کننده و نگه داشتن هیجانات در حد متعادل امری حیاتی است.

از طرف دیگر، نتایج پژوهش حاضر نشان داد که دختران در خرده‌مقیاس‌های بی‌ثباتی هیجانی و خودآگاهی و ابراز هیجانات بهتر از پسران هستند. در تبیین این یافته می‌توان به تفاوت‌های فرهنگی و انتظارات متفاوت فرهنگ از دختران و پسران اشاره کرد. در کشور ما، پسران از همان دوران کودکی از ابراز هیجانات منفی و رفتارهایی مانند گریه کردن، ابراز ناراحتی ناشی از درد، و ... منع می‌شوند چرا که برای مثال یک باور فرهنگی قوی این است که "مرد گریه نمی‌کند"، لذا پسران در چنین فرهنگی فرصت کمی برای شناسایی هیجانات منفی و ابراز آن‌ها دارند پس از یک طرف در خود آگاهی و ابراز هیجانات منفی ضعیف‌تر از دختران هستند و از طرف دیگر چون ابراز نمی‌کنند احتمالاً بی‌ثباتی هیجانی کمتری در آن‌ها به چشم می‌خورد. به علاوه دختران نوجوان در مقایسه با پسران همسن و سال خود، استرس بیشتری را تحمل می‌کنند و این امر می‌تواند دلیل دیگری بر بی‌ثباتی هیجانی بیشتر دختران نسبت به پسران باشد.

به‌طور کلی نتایج نشان داد که بین تنظیم هیجانی و خرده‌مقیاس‌های آن با خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه‌های اضطراب، افسردگی، و خشم ارتباط معناداری وجود دارد. بنابراین از آنجایی که عدم تنظیم هیجانی در شکل‌گیری بسیاری از اختلالات روان‌شناسی نقش مهمی ایفا می‌کند لذا نتایج پژوهش‌های گوناگون نشان می‌دهد که می‌توان از این پرسشنامه برای پیش‌بینی سلامت روان‌شناختی، و شناسایی افراد مستعد ابتلا به انواع اختلالات روان‌شناختی استفاده کرد.

سرانجام با توجه به همه مواردی که مطرح شد، این پژوهش نیز مانند سایر پژوهش‌ها محدودیت‌هایی دارد. از آنجایی که نمونه پژوهش حاضر دانش‌آموزان ۱۰ تا ۱۶ ساله بودند، توصیه می‌شود کفایت روانسنجی این پرسشنامه روی دانش‌آموزان در تمام سنین مورد بررسی قرار گیرد. محدودیت دیگر این است که چون سازه تنظیم هیجانی در شکل‌گیری و تداوم بسیاری از اختلالات هیجانی و روان‌شناختی مانند اضطراب، افسردگی، سلوک، اتیسم و ... نقش دارد لذا توصیه می‌شود که در پژوهش‌های آتی ویژگی‌های این پرسشنامه بر روی جمعیت بالینی و مبتلا به اختلالات مختلف در سنین گوناگون مورد بررسی قرار گیرد.

منابع

فارسی

- زمانی اصل، زهره (۱۳۷۷). *هنجاریابی مقدماتی سیاهه اضطراب حالت- صفت کودکان روی دانش‌آموزان شهر تهران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مشاوره و راهنمایی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- طهماسیان، کارینه (۱۳۸۴). *مدل‌یابی خوداثربندی در افسردگی نوجوانان ایرانی بر مبنای مدل عاملیتی بندورا از افسردگی*. پایان‌نامه دکتری تخصصی روان‌شناسی بالینی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- نویدی، احد (۱۳۸۵). *آزمودن تأثیر آموزش مدیریت خشم بر مهارت‌های خود نظم بخشی خشم، سازگاری و سلامت عمومی پسران دوره متوسطه شهر تهران*. پایان‌نامه دکتری روان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.

لاتین

- Adrian, M., Zeman, J., & Veits, G. (2011). Methodological implications of the affect revolution: A 35-year review of emotion regulation assessment in children. *Journal of Experimental Child Psychology, 110*, 171–197.
- Bandura, A. (1999). A social cognitive theory of personality. *Handbook of personality*. New York: Guilford Press.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G. B., & Pastorelli, C. (1996). Multifaceted impact of self-efficacy beliefs on academic functioning. *Child Development, 67*, 1206-1222.
- Beauchaine, T. P., Gatzke-Kopp, L., & Mead, H. K. (2006). *Polyvagal theory and developmental psychopathology: Emotion dysregulation and conduct problems from preschool to adolescence*. Biological Psychology, Retrieved October 21.
- Beauregard, M., Levensque, J., & Paquete, V. (2004). *Neural basis of conscious and voluntary self-regulation of emotion*. M. Beauregard

- (Ed.), *Consciousness, emotional self-regulation and the brain* (pp: 163-194). Philadelphia, John Benjamins Publishing Company.
- Caprara, G. V., Scabini, E., Barbaranelli, C., Pastorelli, C., Regalia, C., & Bandura, A. (1999). Perceived emotional and interpersonal self-efficacy and good social functioning. *Giornale Italiano Di Psicologia, 26*, 769-789.
- Davidson, R. G., Putnam, K. M., & Larson, C. L. (2000). Dysfunction in the neural circuitry of emotion regulation- A possible prelude to violence. *Violence review Science, 289*, 591-594.
- Eisenberg, N., champion, C., & Ma, Y. (2004). Emotion-related regulation: An emerging construct. *Merrill-Palmer Quarterly, 50*, 236-259.
- Garnefski, N., Kraaij, V., & Spinhoven, P. (2001). Negative life events, cognitive emotion regulation and emotional problems. *Personality and Individual Differences, 30*, 1311-27.
- Granefski, N., Boon, S., & Kraaij, V. (2003). The relationship between cognitive emotion regulation strategies of adolescents and depressive symptom logy a cross different type of life events. *Journal of Youth and Adolescence, 32*, 401-408.
- Granefski, N., & Kraaij, V. (2006). Cognitive emotion regulation strategies and depressive symptoms: A comparative study of five specific Samples. *Personality and Individual Differences, 40*, 1659-1669.
- Hayes, S. C., & Feldman, G. (2004). Clarifying the construct of mindfulness in the context of emotion regulation and the process of change in therapy. *Clinical Psychology: Science and Practice, 11*, 255-262.
- kovacs, M. (1992). *The children depression inventory (CDI)*. New York: multihealth Systems, Inc.
- Kraaij, V., Pruyboom, E., & Garnefski, N. (2002). Cognitive coping and depressive symptoms in the elderly: Longitudinal study. *Aging Mental Health, 6* (3), 275-81.

- Molina, P., Sala, M. N., Zappulla, C., Bonfigliuoli, Ch., Cavioni, V., Zanetti, M. A., Baiocco, R., Laghi, F., Pallini, S., Stasio, S. D., Raccanello, D., & Cicchetti, D. (2014). The emotion regulation checklist. *European Journal of Developmental Psychology, 11* (5), 624-634.
- Muris, P. (2002). Relationship between self-efficacy and symptoms of anxiety disorders and depression in a normal adolescent sample. *Personality and Individual Differences, 32*, 337-348.
- Muris, P., Schmidt, H., Lambrichs, R., & Meesters, C. (2001). Protective and vulnerability factors of depression in normal adolescents. *Behavior Research and Therapy, 39*, 555-565.
- Reis, A. H., Silva de Oliveria, S. E., Banderia, D. R., Andrade, N. C., Abreu, N., & Sperb, T. M. (2016). Emotion regulation checklist (ERC): Preliminary studies of cross-cultural adaptation and validation for use in Brazil. *Trends in Psychology, 24* (1), 97-116.
- Rottenberg, J., & Gross, J. J. (2007). When emotion goes wrong: realizing the promise of affective science. *Clinical Psychology Science and Practice, 10*, 227-232.
- Shields, A., & Cicchetti, D. (1997). Emotion regulation in school-age children: The development of a new criterion Q-sort scale. *Developmental Psychology, 33*, 906-916.
- Shields, A., & Cicchetti, D. (1998). Reactive aggression among maltreated children: The role of attention and emotion dysregulation. *Journal of Clinical Child Psychology, 27*, 381-395.
- Spielberger, C. D. (1972). *Anxiety: current trends in theory and research*. New York, Academic Press.
- Spielberger, C. D. (1988). *State-trait anger expression inventory-2TM: Professional Manual*. Florida: Psychological Assessment Resource, Inc.
- Spielberger, C. D. (1999). *State-trait anger expression inventory-2TM: Professional Manual*. Florida: Psychological Assessment Resource, Inc.

Spielberger, C. D., Edwards, C. D., Lushene, R. E., Montuori, J., & Platzek, D. (1983). *State-trait anxiety inventory for children: Professional manual*. Redwood City, CA: Mind Garden, Inc.